

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ 2023

ΘΕΜΑ Α1.

α. Από τα αντιβενιζελικά κόμματα, πιο αδιάλλακτα ήταν τα κόμματα του *Δημητρίου Ράλλη* και του *Κυριακούλη Μαυρομιχάλη*, ενώ το κόμμα του *Γεωργίου Θεοτόκη* ήταν πιο διαλλακτικό.

Το κόμμα του *Γ. Θεοτόκη* ήταν πιο μετριοπαθές από τα άλλα δύο και ζητούσε να διορθώσει αυτά που θεωρούσε λάθη των Φιλελευθέρων. Συμφωνούσε με την πάση θυσία αύξηση των εξοπλισμών και ζητούσε φορολογικές ελαφρύνσεις για τους μικροεισοδηματίες. Από το κίνημα στο Γουδί έως τη συνταγματική κρίση του 1915, μεταξύ των αντιβενιζελικών κομμάτων το θεοτοκικό κόμμα είχε τη μεγαλύτερη εκλογική βάση, και έτσι αποτέλεσε τον πυρήνα των Αντιβενιζελικών. (σελ. 92-93)

β. Από το 1918 και μετά, ο κρατικός ισολογισμός έκλεινε με παθητικό, ενώ ταυτόχρονα η παρουσία στη Μικρά Ασία εξελίχθηκε σε σκληρό και δαπανηρό πόλεμο. Το Μάρτιο του 1922 τα δημοσιονομικά δεδομένα έφτασαν σε πλήρες αδιέξοδο, το οποίο αντιμετωπίστηκε μ' έναν απρόσμενο τρόπο. Λίγους μήνες πριν την κατάρρευση του Ελληνικού Μετώπου* στη Μικρά Ασία, η Κυβέρνηση προέβη σε ένα πρωτότυπο εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο, με διχοτόμηση του χαρτονομίσματος. Το αριστερό τμήμα εξακολουθούσε να κυκλοφορεί στο 50% της αναγραφόμενης αξίας, ενώ το δεξιό ανταλλάχτηκε με ομολογίες του Δημοσίου. Η επιχείρηση στέφθηκε από επιτυχία, το κράτος απέκτησε 1.200.000.000 δραχμές και το πείραμα επαναλήφθηκε το 1926. Φυσικά, ο νομισματικός αυτός ελιγμός δεν στάθηκε ικανός να προλάβει τη Μικρασιατική καταστροφή και τις βαρύτερες συνέπειές της. (σελ.50)

γ. Αυτόνομος οργανισμός με πλήρη νομική υπόσταση και δυνατότητα λήψης αποφάσεων που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της ΚΤΕ (Κοινωνίας των Εθνών), το Σεπτέμβριο του 1923, με έδρα την Αθήνα. Βασική αποστολή της ήταν να εξασφαλίσει στους πρόσφυγες παραγωγική απασχόληση και οριστική στέγαση. Η ΕΑΠ λειτούργησε μέχρι το τέλος του 1930. Με ειδική σύμβαση μεταβίβασε στο Ελληνικό Δημόσιο την περιουσία της, καθώς και τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει απέναντι στους πρόσφυγες. (Σελ. 153)

Η ΕΑΠ ανέλαβε τη διάκριση των προσφύγων σε αστούς και αγρότες, την κατανομή τους βάσει του τόπου προελεύσεως καθώς και τις ανάγκες από τις αντικειμενικές συνθήκες, όπως αυτές καθορίζονταν από τις απαιτήσεις της ελληνικής οικονομίας, της προτεραιότητας στην αγροτική αποκατάσταση, της αποφυγής κοινωνικών αναταραχών, της αναγκαιότητας να εγκατασταθούν πρόσφυγες στη Μακεδονία και τη Δ. Θράκη, να καλυφθεί το δημογραφικό κενό από τις αναχωρήσεις Μουσουλμάνων και Βουλγάρων καθώς και της αξιοποίησης μουσουλμανικών κτημάτων σε Μακεδονία, Κρήτη, Λέσβο και αλλού. (σελ 154)

ΘΕΜΑ Α2

α. Λ (σελ. 42)

β. Σ (σελ. 62)

γ. Λ (σελ. 105)

δ. Σ (σελ. 133)

ε. Σ (σελ. 220)

ΘΕΜΑ Β1

Το κόμμα ιδρύθηκε τυπικά στις 22 Αυγούστου 1910, από μέλη της Εθνοσυνέλευσης. Όσον αφορά τη δομή του βενιζελικού κόμματος, αυτό ήταν σε μεγάλο βαθμό προσωποπαγές. Ο Βενιζέλος, με ισχυρή θέση στο Κοινοβούλιο και μεγάλο κύρος, είχε τα πάντα υπό τον έλεγχό του, όπως και ο Τρικούπης. Οι σύνδεσμοι Φιλελευθέρων που είχαν ιδρυθεί δεν έπαιζαν κάποιον ιδιαίτερο ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής του κόμματος και δεν διέφεραν σημαντικά από τις τοπικές ομάδες φίλων που σχημάτιζαν τα παραδοσιακά κόμματα.

Το 1912 άρχισε να αναδιοργανώνεται το κόμμα, με την ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων στην Αθήνα και σε ορισμένες άλλες εκλογικές περιφέρειες. Οι βενιζελικοί είχαν πλάσει στο νου τους ένα ιδεατό κόμμα, χωρίς τις μικρότητες και τις διχόνοιες της παλιάς πολιτικής ελίτ, όμως αυτό δεν είχε σχέση με την πραγματικότητα. Η ηγεσία έπρεπε αναγκαστικά να λαμβάνει υπόψη κοινωνικά και τοπικά συμφέροντα καθώς και αντιπαλότητες ανάμεσα σε στελέχη, όπως συνέβαινε και σε κάθε άλλο κόμμα. (σελ. 90 και 91)

ΘΕΜΑ Β2

Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας εργάστηκε με ζήλο και απέδωσε σε σύντομο χρονικό διάστημα σημαντικό έργο. Εξέδωσε πολύ γρήγορα νόμους και διατάγματα, έκοψε κρητικό νόμισμα (την κρητική δραχμή), ίδρυσε την Κρητική Τράπεζα, οργάνωσε ταχυδρομική υπηρεσία και Χωροφυλακή με Ιταλούς αξιωματικούς και υπαξιωματικούς (καραμπινιέρους). Ιδιαίτερη ήταν η μέριμνα για την εκπαίδευση και τη δημόσια υγεία. Αντιμετωπίστηκε το μεγάλο πρόβλημα της λέπρας, που είχε προσλάβει ενδημική μορφή στις πόλεις και τα χωριά της Κρήτης, με την οργάνωση του λεπροκομείου της Σπιναλόγκας (1903), ιδρύθηκαν πολλά σχολεία και διορίστηκαν δάσκαλοι.

Ένα σοβαρό ζήτημα, που επίσης αντιμετωπίστηκε με επιτυχία, ήταν το καθεστώς της τοπικής Εκκλησίας. Με τον Οργανικό Νόμο του 1900, δόθηκε λύση σε ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα, όπως ήταν η σχέση της Εκκλησίας της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η εκλογή Μητροπολίτη και Επισκόπων. Το βασικό σχήμα, που ισχύει με μικρές τροποποιήσεις έως σήμερα, είναι ένα καθεστώς ημιαυτόνομης Εκκλησίας, της οποίας ο Προκαθήμενος εκλέγεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Κρητική Πολιτεία εκδίδει το Διάταγμα της αναγνώρισης και εγκατάστασής του. (σελ. 208)

ΘΕΜΑ Γ1

Γ1.α.

Για την προσέγγιση της απάντησης στο ζήτημα Γ1, οι μαθητές καλούνται να αξιοποιήσουν στοιχεία από τις σελίδες 121, 122 του σχολικού εγχειριδίου καθώς και την περίοδο «Το πιο σημαντικό... Από τη Χίο» της σελίδας 20.

Επίσης, σελίδα 121: Τον Ιούνιο του 1824 σήμανε η ώρα της προσφυγιάς και για τους Ψαριανούς. Περίπου 3.600 εγκατέλειψαν το κατεστραμμένο νησί. Στις Κυκλάδες, όπου κυρίως κατευθύνθηκαν, δεν αντιμετωπίστηκαν παντού με τον ίδιο τρόπο. Ευπρόσδεκτοι ήταν στην Τήνο, η κοινότητα της οποίας μερίμνησε άμεσα για τη συντήρησή τους. Από εκεί οι περισσότεροι μετοίκησαν στη γειτονική Σύρο

Γ1.β.

Για την προσέγγιση της απάντησης στο ζήτημα Γ1, οι μαθητές καλούνται να αξιοποιήσουν στοιχεία από τις σελίδες 20,21 του σχολικού εγχειριδίου : «Το πιο σημαντικό από αυτά...και αργότερα στην Αίγυπτο.»

ΘΕΜΑ Δ1**Δ1.α**

Για την προσέγγιση της απάντησης, οι μαθητές καλούνται να αξιοποιήσουν στοιχεία από τις σελίδες 249-250 (...Σοβιετικής Ένωσης) του σχολικού εγχειριδίου.

Δ1.β

Για την προσέγγιση της απάντησης, οι μαθητές καλούνται να αξιοποιήσουν στοιχεία από τις σελίδες 250-251 (*Η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου...υπέρ του λαού σας*) του σχολικού εγχειριδίου.